

KANA

(Gallus gallus domesticus)

liris Poukkanen, Amok 2018

Kanasta ja muusta siipikarjasta yleisesti

Elämän kiertokulku

- Muna (haudonta-aika vaihtelee lajeittain, 18-40vrk)
- Untuvikko/tipu
- Nuorikko/tipu
- Aikuinen (kukko/kana)
- Muninnan aloitus vaihtelee lajeittain, n. 20 vkoa
- Kana voi elää jopa yli 15 vuotta!

Saatavat tuotteet

- Munat (munituskanat)
- Liha (broileri)
- Höyhenet ja untuva (hanhi, ankka)
- Kana on ollut viime vuosina suosittu harraste-eläin

Ero nisäkkäisiin?

Yleistieto jatkuu...

Kanat

- Kaikkiruokaisia, mutta pääosin siemensyöjä
- Ruoansulatukseen kiviä
- Suurimman osan hereillä oloajasta etsivät kuopsutellen ruokaa
- Elävät haaremeissa, pienryhmissä
- Tilan laatu ja koko vaikuttavat ryhmäkäyttäytymiseen
- Kotieläimenä jo n. 4000 vuotta sitten, mutta alkuperäisestä käyttötarkoituksesta ristiriitaa?

Sorsalinnut

- Kasvinsyöjiä
- Ruoansulatukseen kiviä
- Vedessä/veden äärellä eläjiä
- räpyläjalkaisia
- Ankat, hanhet
- Villeistä sorsista -> ankat
- Villeistä hanhista -> kesyhanhet

Terve kana

- liikkueessaan haeskelee ruokaa, kuopsuttelee ja nokkii maata
- käyttää tasapainoisesti molempia jalkojaan
- siivet ovat siististi vartalon myötäisesti
- sulkapeite on sileä ja kiiltävä (huom! Rotuerot!)
- silmät kirkkaat, heltat täyteläiset ja "pyyhekumimaiset" (huom! Rotuerot!)
- nukkuessaan hakeutuu orrelle ja kääntää yleensä pään siiven alle suojaan.

Sairas kana

- Kyyhöttää/istuu "vinossa"/kompuroi
- Suttuinen sulkapeite
- Suusta valuu nestettä
- Takapuoli on ulosteessa
- Ruokahaluton
- Pitää silmiä kiinni
- Hengittää suu auki
- Makaa veltona

Elämän alku

- 21 vrk munassa
- Munahammas, kuoriutuminen
- Kuivuminen, 1 vrk
- Mallioppiminen
- Kommunikaatio
- Lämpö, kuivitus

Kanalle tärkeää:

- Kuivitus ja ilmanlaatu
- Valo-/vuorokausirytmä -> asteittain
- Orret
- jauhinkivet
- Kuopsuttelumahdollisuus
- Sopiva ryhmä koko
- Hiekkakylpymahdollisuus on extraa :)

Kana- ja siipikarjatietoa verkossa

- <http://www.virtuaali.info/opetusmaatilat/27/file/Tavoitteena%20terve%20ja%20hyvinvoiva%20kana.pdf> Eviran kokoama kattava tietopaketti kanojen pidosta

MTK:n opetusmateriaalit

- <https://www.youtube.com/watch?v=voyduwRVBPY&feature=youtu.be>

Munituskanat

Broilerit

- <https://www.youtube.com/watch?v=aflnLiiAzAU&feature=youtu.be>

Kanan yleisimmät/merkittävät sairaudet

Farmit.net:

- <https://www.farmit.net/kotielain/kanaterveydenhuolto/kanataudit>
- Huom! Myös harrastekanojen pitäjän tulee ilmoittautua siipikarjan pitäjäksi Eviran rekisteriin!
- Miksi?

Siipi.net, ell Petri Yli-Soini

http://www.siipi.net/images/stories/ajankohtaista/siipik_yleisimmat_sairaudet_ys.pdf

Kattavampi katsaus tauteihin ja sairauksiin siipikarjassa.

Tämän takia...

- "Jokaisen eläintenpitäjän, joka pitää nautoja, sikoja, lampaita, vuohia, siipikarjaa, mehiläisiä, turkiseläimiä tai kameli- ja hirvieläimiä, on rekisteröidyttävä eläintenpitäjäksi riippumatta eläinten määrästä tai niiden käyttötarkoituksesta. Rekisteröityminen eläintenpitäjäksi tehdään oman kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Samassa yhteydessä perustetaan rekisteriin pitopaikka siihen maantieteelliseen paikkaan, jossa eläimiä pidetään. Edellä mainituille eläinlajeille on eläinlajikohtaiset merkitsemistä ja rekisteröintiä koskevat ohjeet. Vesiviljelylaitosten on rekisteröidyttävä vesiviljelyrekisteriin.
- Merkitsemistä ja rekisteröintiä valvovat ELY-keskusten tarkastajat, tarkastuseläinlääkärit, valvontaeläinlääkärit sekä kunnaneläinlääkärit."
- Evira (www.evira.fi)
- Myös minipossut!
- Ulkonapitokielto 1.3.-31.5., koskee koko Suomea ja kaikkia kanoja